

Rad patronažne službe Doma zdravlja Karlovac – od rođenja do grada Zdravih gradova

Patronažna zdravstvena zaštita dolazi od latinske riječi „patronat“, što znači zaštitništvo. Ona je preventivna i medicinsko-socijalna djelatnost polivalentnog tipa, integrirana u primarnu zdravstvenu zaštitu s ciljem promicanja i očuvanja zdravlja obitelji, pojedinca i zajednice. Patronažnu skrb provode prvostupnice i magistre sestrinstva čije je osnovno djelovanje zdravstveni odgoj, edukacija, informiranje i obrazovanje, s ciljem promicanja zdravlja i prevencije bolesti. Kako bi najbolje upoznala svoju zajednicu i adekvatno se uključila u njezin život i rad, patronažna sestra uvijek djeluje na određenom, istom terenu koji obuhvaća oko 5100 stanovnika. U Domu zdravlja Karlovac djeluje 14

patronažnih sestara. Osim ulaska u kuću i rada s obitelji te njezinim zdravim ili bolesnim članom, patronažne sestre provode i zdravstveno-odgojne aktivnosti u lokalnoj zajednici. Uz suradnju sa zdravstvenim djelatnicima patronažna služba surađuje i sa drugim profesijama te institucijama na gradskoj i županijskoj razini.

Rad u grupi organiziraju i provode u lokalnoj zajednici za zdrave osobe (npr. trudnice, buduće roditelje, majke s djetecom, dojilje) i oboljele osobe (od dijabetesa, hipertenzije, pretilosti, starije osobe i druge). Posebno su ponosne na svoj rad u Savjetovalištu za trudnice „Majčin dar“, individualni rad s babinjačom i novorođenčeta, rad u Grupi za potporu dojenja „Mliječni put“, rad u

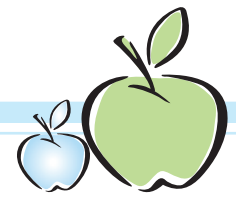
vrtiću, suradnju s Gradskom knjižnicom Ivan Goran Kovačić u sklopu projekta Bebe u knjižnici i Centra za poticanje rane pismenosti, Preventivnu akciju Korak do zdravlja, na rad putem Facebook stranice Patronaža Karlovac i Viber grupe za majke dojilje.

Savjetovalište za trudnice pri Domu zdravlja Karlovac djeluje od prosinca 2018. godine. Voditeljice savjetovališta su patronažne sestre koje radom u grupi pomažu ženama u održavanju zdrave trudnoće. Uvode trudnicu u zdravu prehranu, održavanje tjelesne aktivnosti, informiraju ih o sprečavanju (praćenju) komplikacija u trudnoći, pružaju emocionalnu potporu, pripremaju ih za porod, za uspješno dojenje te pomažu u pripremi prostora i pribora za dolazak i njegu novorođenčeta. Savjetovanje provode u suradnji s ginekologom DZ-a Karlovac, farmaceutom Karlovačkih ljekarni, psihologom i pravnikom iz SOS Rijeka (pravna pitanja vezana za naknade i prava roditelja).

Individualni rad s babinjačom i novorođenčeta započinju već drugi dan po otpustu iz bolnice/rodišta u njihovom domu, gdje se provode svi postupci u nadležnosti profesije: procjena okoline, higijenski i socijalni status, praćenje zdravstvenog statusa babinjače i novorođenčeta, savjetovanje o prehrani, higijeni tijela i porođajne rane, dojki i drugim specifičnostima koje dolaze nakon poroda. Pomažu u uspostavljanju laktacije te rješavaju poteškoće prilikom dojenja. Pružaju i emocionalnu potporu babinjači i ukucanima. Majke i novorođenčad obilaze koliko god je to njima potrebno, a potom ih uključuju u grupe podrške.

Grupa za potporu dojenja „Mliječni put“ aktivno djeluje od 2011. godine s ciljem pružanja potpore majkama s

pozitivnim iskustvom u dojenju i onim majkama bez takvog iskustva te razvoja uzajamne pomoći i samopomoći. U suradnji sa stručnjacima raznih profesija daju savjete i informacije o zdravom odrastanju, pružaju ohrabrenje za dojenje te emocionalnu potporu roditeljima u prvoj godini djetetova života. Nova se grupa okuplja u rujnu i djeluje do lipnja sljedeće godine. Grupa je besplatna i održava se jedanput mjesečno, a po potrebi češće. Uz patronažne sestre u rad grupe uključeni su Poliknika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Karlovac (potiču fiziološki razvoj motorike i govora te pravilno postupanje s potencijalno neurorizičnom dojenčadi), Zavod za hitnu medicinu Karlovačke županije (edukacija roditelja za pravilno i pravodobno djelovanje kod hitnih i životno ugrožavajućih stanja u dječjoj dobi), stomatolog DZ-a Karlovac (pravilna higijena usne šupljine i poticanje zdrave denticije), pedijatar DZ-a Karlovac (prevencija bolesti i rane intervencije kod akutnih bolesti u dojenačkoj dobi), psiholog privatne prakse (emocionalna potpora majkama i obitelji), nutricionist Medicinske škole Karlovac (poticanje zdravih navika i educiranje o pravilnoj prehrani od najranije dobi), savjetnice za autosjedalice iz Udruge RODA, Gradska knjiž-

nica Ivan Goran Kovačić (poticanje čitanja u ranoj dobi), Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije (važnost cjepiva) i Gradski vrtić Karlovac (priprema roditelja na emocionalne izazove koje donosi odvajanje od djeteta). Osim što se Grupa okuplja u prostorijama Doma zdravlja, za lijepih se dana njezini sastanci održavaju i u zelenilu karlovačkih parkova i na obalama karlovačkih rijeka, među sugrađanima. Povodom Svjetskog tjedna dojenja

2018. godine, uz pomoć karlovačkog fotografa gosp. Selmana Grupa pokreće projekt koji promovira dojenje u javnosti. Serija fotografija majki i njihove djece na atraktivnim lokacijama grada Karlovca predstavljena je javnosti na izložbi u Gradskoj knjižnici IGK. Na poticaj Grupe, nakon vrlo pozitivnih reakcija javnosti, u suradnji s Gradskom upravom postavljena je prva *Klupa za dojenje* u gradu Karlovcu. Uza sve navedeno Grupa s patronažnim sestrama podržava i različite humanitarne akcije, kao što je npr. Mliječna staza u organizaciji Unicefa (osnivanje prve banke humanog mlijeka). Kako bi svako dijete ostalo sretno, Grupa pruža emocionalnu potporu zlostavljanim majkama te samoinicijativno organizira prikupljanje pomoći u vidu higijenskih potrepština, odjeće, obuće, igračaka, uspostavlja suradnju s Udrugom Korak i Kućom obitelji svetog Josipa Karlovac. Grupa također sudjeluje u akciji Korak do zdravlja te na obilježavanju Svjetskog dana zdravlja. Za vrijeme pandemije bolesti COVID 19 rad Grupe odvijao se putem društvenih mreža i mobilnih aplikacija. Posljednji sastanak Grupe pod nazivom Piknik u prirodi održan je u jednom od karlovačkih parkova kao zahvala svim suradnicima koji su zajedno s patronažnom služ-

bom i majkama cijele godine radili na promicanju zdravlja, zdravog življenja i sveopćeg dobra za obitelj i zajednicu. Zanimljiva je i suradnja patronažne službe DZ-a Karlovac s Gradskom knjižnicom Ivan Goran Kovačić. U sklopu projekta Bebe u knjižnici, patronažne sestre svakoga mjeseca za roditelje i djecu do treće godine života priređuju predavanja o odabranim zdravstvenim temama. U Grupi za potporu dojenju potiču majke na rani upis djece u knjižnicu i čitanje te dojenčetu prosljeđuju njegovu prvu knjigu. Također surađuju i u Pikniku u prirodi Grupe za potporu dojenja. Jedan od oblika djelovanja patronaže jest i suradnja s odgojiteljicama u vrtiću pri radu s djecom od prve do sedme godine života na osvješćivanju postupaka koji pridonose očuvanju zdravlja. Akcijom Korak do zdravlja, prezentirajući stanovništvu zdravu prehranu, tjelovježbu, promovirajući dojenje, kontrolirajući vrijednosti tlaka, glukoze, kolesterola i tjelesne težine, Patronažna služba u Karlovcu obilježava Svjetski dan zdravlja.

Preventiva je dugotrajan proces čije je rezultate teško mjeriti kratkoročno. Napretkom tehnologije preventivna zdravstvena zaštita traži pomoć i u novim metodama *online* komunikacije. Stoga patronažna služba otvara svoju dostupnost i virtualno, putem Facebook stranice Patronaža Karlovac, iako smatra da je osobna interakcija još uvijek nezamjenjiva.

Marija Protulipac, bacc.med.techn.
protulipacm84@gmail.com

Jasmina Mikan, univ.mag.med.techn., glavna sestra
glavna.sestra@dzka.t-com.hr
DZ Karlovac